

Sygn. akt II UK 352/19

POSTANOWIENIE

Dnia 17 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z wniosku Z. O., Q. Sp. z o.o. w Z.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o podleganie ubezpieczeniu społecznemu,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 17 listopada 2020 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy Q. Sp. z o.o. w Z. od wyroku Sądu Apelacyjnego w
[...]
z dnia 11 grudnia 2018 r., sygn. akt III AUa [...]

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem, z dnia 11 grudnia 2018 r., po rozpoznaniu sprawy Z. O. i Q. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. (dalej jako Spółka), przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. o podleganie ubezpieczeniu społecznemu, na skutek apelacji Spółki i ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w Z. z dnia 21 grudnia 2011 r., oddalił apelację ubezpieczonego (pkt 1) oraz umorzył postępowanie apelacyjne wywołane apelacją Spółki (pkt 2).

W uzasadnieniu wyroku Sąd drugiej instancji wskazał, że zawarte przez ubezpieczonego z płatnikiem umowy zlecenia i o pracę nakładczą są nieważne i nie skutkują objęciem ubezpieczonego obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi, a tym samym apelacja ubezpieczonego podlegała oddaleniu. Natomiast apelacja

Spółki z przyczyn formalnych nie mogła być rozpoznana, bowiem postanowieniem z dnia 24 lipca 2012 r. Sąd Apelacyjny zawiesił postępowanie apelacyjne na podstawie art. 174 § 1 pkt 2 k.p.c. i wyznaczył odwołującej się Spółce miesięczny termin na powołanie członków zarządu zgodnie z zasadą reprezentacji wskazaną w Krajowym Rejestrze Sądowym, pod rygorem negatywnych skutków procesowych. Postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2018 r. Sąd Rejonowy w Z. rozwiązał Q. Spółkę z o.o. w Z. Zarządzeniem z dnia 30 sierpnia 2018 r., Sąd Rejonowy w Z. postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2018 r. rozwiązał spółkę Q. Spółkę z o.o. w Z. W ocenie Sądu Apelacyjnego przedmiotowa sytuacja uzasadniała, na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., umorzenie postępowania apelacyjnego wywołanego apelacją wywiedzioną przez Spółkę, skoro po wniesieniu apelacji Spółka została rozwiązana, a tym samym zbędne okazało się wydanie wyroku.

Od powyższego postanowienia Sądu Apelacyjnego umarzającego postępowanie apelacyjne pełnomocnik Spółki złożył zażalenie, zaskarżając je w całości. Zarzucił naruszenie art. 355 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., wobec uznania umorzenia postępowania apelacyjnego za uzasadnione. Wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia na podstawie art. 395 § 2 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. Po wezwaniu do uzupełniania braków formalnych, skarżący oświadczył, że jego pismo procesowe nazwane „zażaleniem” powinno być potraktowane jako „skarga kasacyjna” oraz złożył wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na to, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Zdaniem skarżącego w sprawie nie doszło do prawomocnego rozwiązania Spółki, zaś utrata jej zdolności sądowej powinna prowadzić do zawieszenia postępowania (art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c.). Z kolei w razie utraty zdolności sądowej strony, postępowanie powinno zostać podjęte z chwilą ustalenia jej ogólnego następcy prawnego (art. 180 § 1 pkt 2 k.p.c.). Tylko nieusuwalna, następcza utrata zdolności sądowej uzasadniałaby umorzenie postępowania na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. W konsekwencji, zdaniem skarżącego, Sąd Apelacyjny nie mógł przyjąć, że utrata zdolności sądowej przez stronę jest trwała, nieodwracalna (definitywna) i nie będzie następcy prawnego

strony, gdyż nie ustalił faktu prawomocnego rozwiązania Spółki. Zgodnie z art. 25d ust. 1-2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 1500 ze zm.) dopiero w przypadku ustalenia przez sąd rejestrowy w postępowaniu o rozwiązanie podmiotu wpisanego do rejestru bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego, że podmiot nie posiada zbywalnego majątku i faktycznie nie prowadzi działalności gospodarczej, sąd rejestrowy orzeka o rozwiązaniu podmiotu bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego i zarządza jego wykreślenie z rejestru. W przypadku zatem wykreślenia podmiotu w trybie art. 25d ust. 1 ustawy o KRS toczące się przeciwko takiemu podmiotowi postępowanie winno zostać zawieszone na zasadzie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. i zgodnie z art. 180 § 1 pkt 2 k.p.c. podjęte z udziałem następcy prawnego tego podmiotu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna podlega odrzuceniu. Zgodnie z art. 398¹ § 1 k.p.c. od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie strona, Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich lub Rzecznik Praw Dziecka może wnieść skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 marca 2006 r., III CSK 48/06, OSNC 2007 nr 1, poz. 12; z dnia 23 lutego 2012 r., II CSK 499/11, LEX nr 1215281; z dnia 5 lutego 2015 r., V CZ 106/14, LEX nr 1652411). Przytoczona regulacja wyłącza dopuszczalność skargi kasacyjnej od innych, niż w niej wskazane, prawomocnych postanowień sądu drugiej instancji, chociażby kończyły one postępowanie w sprawie.

W rozpoznawanej sprawie pełnomocnik Spółki zaskarżył postanowienie o umorzeniu postępowania apelacyjnego zainicjowanego apelacją Spółki (pkt 2 wyroku Sądu Apelacyjnego), wskazując, że jego pismo procesowe nazwane „zażaleniem” powinno być potraktowane jako „skarga kasacyjna”. W uzasadnieniu postanowienia z dnia 20 sierpnia 2019 r., II UZ 21/19 (niepublikowane) oraz z dnia

4 września 2019 r., II UZ 23/19 (LEX nr 2738653), Sąd Najwyższy w sprawie o tym samym stanie faktycznym i prawnym dotyczącej tej samej Spółki stwierdził, że umorzenie postępowania zażaleniowego (apelacyjnego) nie mieści się w kategorii postanowień wydanych przez sąd drugiej instancji w warunkach uregulowanych w art. 398¹ k.p.c.

Postanowienie w tym przedmiocie, podlega, stosownie do treści art. 394¹ § 2 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 7 listopada 2019 r.), zaskarżeniu zażaleniem i to o tyle, o ile w danej sprawie przysługuje skarga kasacyjna. W orzecznictwie wypracowane zostało bowiem stanowisko, że postanowienie sądu drugiej instancji umarzające postępowanie apelacyjne jako kończące postępowanie w sprawie podlega zaskarżeniu zażaleniem, w przeciwieństwie do postanowienia sądu drugiej instancji umarzającego postępowanie w sprawie jako całości (tak Sąd Najwyższy między innymi w postanowieniach: z dnia 18 kwietnia 2018 r., IV CZ 17/18, LEX nr 2498015; z dnia 24 kwietnia 2015 r., II CZ 14/15, LEX nr 1744197; z dnia 9 grudnia 2014 r., V CSK 311/14, LEX nr 1551681; z dnia 7 listopada 2013 r., V CZ 53/13, LEX nr 1391710; z dnia 8 marca 2013 r., III CZ 12/13, LEX nr 1331313).

Przyjęcie ostatecznie przez stronę, że wniesiony przez nią środek zaskarżenia ma być rozpoznany jako skarga kasacyjna w konsekwencji spowodował, że skarga kasacyjna została odrzucona. Niewłaściwy wybór środka odwoławczego (środka zaskarżenia) dokonany przez profesjonalnego pełnomocnika powoduje, że mamy w istocie do czynienia z wadliwie dobraną i nieprawidłowo wykonaną czynnością procesową, która nie może być konwalidowana przez Sąd Najwyższy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2009 r., III CZ 2/09, LEX nr 738109).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji.